

MN3AFE

Syaba
Demography
Marks : 60

Time : 2 Hours

- Note : 1. All questions are compulsory.
2. Figure to right indicate full marks.
3. Draw the neat diagram wherever necessary

Q.1. a. Explain the economic factors affecting fertility. (5)

OR

b. Discuss the types of life table. (5)

c. Describe the demerits of migration. (5)

OR

d. Evaluate the trends of urbanisation in India. (5)

e. State types of population projection in India (5)

OR

f. Write a note on – Women empowerment (5)

Q.2. a. Discuss biological factors affecting fertility. (8)

b. Explain the mortality rate is declining in India. (7)

OR

c. State the factors which affect nuptiality. (8)

d. Describe the concept of life table.. (7)

Q.3. a. Review economic factor leading to migration. (8)

b. Discuss the problem of urbanization. (7)

Or

c. Evaluate Harris – Tadaro model of migration. (8)

d. Describe the problems of health in India. (7)

Q.4. a. Explain Indian population policy of post independence. (8)

b. Discuss the methods of family planning. (7)

OR

c. state the significance of population projection. (8)

d. Evaluate social and economic empowerment of women. (7)

- सूचना :- १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.
 ३. आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
 ४. इंग्रजी प्रश्नपत्रिका मुळ मानावी.

प्र. १ अ) जननदरावर परिणाम करणारे आर्थिक घटक स्पष्ट करा. (५)

किंवा

- ब) आयुर्मान सारणीच्या प्रकाराची चर्चा करा. (५)
 क) स्थलांतरणाचे दोष विषद करा. (५)

किंवा

- ड) भारतातील शहरीकरणाच्या कलाचे मूल्यमापन करा (५)
 इ) भारतातील लोकसंख्या प्रक्षेपणाचे प्रकार सांगा (५)

किंवा

फ) महिला सबलीकरण यावर टिप लिहा. (५)

प्र. २ अ) जननदरावर परिणाम करणा-या जीवशास्त्रीय घटकावर चर्चा करा. (८)

ब) भारतातील मर्त्यता दर कमी होत आहे स्पष्ट करा. (७)

किंवा

- क) विवाहावर परिणाम करणारे घटक सांगा. (८)
 ड) आयुर्मान सारणीची संकल्पना वर्णन करा. (७)

प्र. ३ अ) स्थलांतरास प्रोत्साहन करणा-या आर्थिक घटकांचे परिक्षण करा. (८)

ब) नागरीकरणाच्या समस्यांची चर्चा करा. (७)

किंवा

- क) स्थलांतराशी संबंधीत हॅरिस-टोडॅरो यांच्या प्रतिकृतीचे मूल्यमापन करा. (८)
 ड) भारतातील आरोग्याच्या समस्यांचे वर्णन करा. (७)

पान १....

प्र. ४ अ) स्वातंत्र्योत्तर लोकसंख्या धोरण स्पष्ट करा. (८)

ब) कुटुंब नियोजन पद्धतीवर चर्चा करा. (७)

किंवा

- क) लोकसंख्या प्रक्षेपणाचे महत्त्व सांगा. (८)
 ड) महिलांच्या आर्थिक व सामाजिक सबलीकरणाचे मूल्यमापन करा. (७)